

מסורת הש"ס

יום טוב פרק שני ביצה

יז.

עין משפט
נר מצוה

בז א מ"י פ"ב מהלכות
תפילה הלכה ה סמג
עשין יט טו"ש א"ח ס"ר
תפ"ס ע"א:
יז ב מ"י שם הלכה יא
סמג שם טו"ש א"ח
סמג תפ"ס ע"א א וסמג
תל טפ"ק ו וסמג תפ"ק
טפ"ק י:
יח ג ב סמג תל טפ"ק
ט:
יט ד מ"י שם טו"ש שם
וסמג תפ"ס ע"א:
כ ה מ"י פ"ו מהלכות
י"ט הלכה ט סמג
לח"ק שם טו"ש א"ח
סמג תפ"ק ע"א:
כא ז מ"י פ"ח מהל'
עשין הלכה יד
טו"ש א"ח סמג תפ"ק
טפ"ק י:
כב ז מ"י פ"ח מהלכות
י"ט הלכה ט סמג
שם טו"ש א"ח סמג תפ"ק
טפ"ק י:
כג ח מ"י שם הלכה י
טו"ש שם טפ"ק י:
כד ט מ"י וסמג שם
טו"ש א"ח סמג
תפ"ק י:
כה י מ"י פ"ו שם הל' ט
סמג שם טו"ש א"ח
א"ח ס"ר תפ"ק ע"א:
כו כ מ"י שם הלכה י
טו"ש שם טפ"ק י:

רבינו חננאל

ת"ר שחל בשבת
[נכר] בית הלל אומרים
מתפלל בשבת, מתחיל
בשבת שבת ומסיים בשל
שבת, ואומר קדושת היום
באמצע, פירוש, מתפלל
ולש ראשונות ושלש
אחרונות, ואומר אתה
בחרתה באמצע, מתחיל
בשל שבת ואומר ותתן
לנו ה' אלהינו את
יום המנוח, ומסיים בשל
שבת בשבתה ובשבתון
הנחלתנו ושבתות ומועדי
ך. רבי אומר אף
חותם במקדש ישראל
הושבת והזמנים, ותציה
רבינא הכי מקדש השבת
לאו ישראל מקדש לה
הוא מקדש וקייא.
אמר רב יוסף הלכתין
כרבי דהוותהו בה ודכמתין
רבינא ברוך מקדש השבת
וישראל והזמנים, דישאל
מקדש להו לזמנים,
הילכך מקדשין קדושתן
דישראל דאיןן מקדשי
להו לזמנים, ת"ר שבת
שחלה להיות ברי"ה או
בחולו של מועד, ערבות
ושחרית ומנחה מתפלל
אחריה אלהינו
ואלהי אבותינו יעלה
ויבא וגו', ומזכיר מעין
אמר שם, ואם הוא ר"ח
אומר של ר"ח, ואם חולו
של מועד, אם פסח אומר
של פסח, ואם סוכות
של סוכות, בעבודה והיא
רצה ה' אלהינו בעמק
ישראל וכו'. ואם לא
אמר מחזירין אותו, והכי
הילכתא, ובמסופין מתחיל
בשל שבת ומסיים בשל
שבת, ואומר קדושת היום
באמצע, וחותם מקדש
השבת ישראל והזמנים,
והכי הילכתא. רשב"א ור'
ישמעאל בנו של רבי
יוחנן בן ברוקה אומר, לא
במסופין בלבר, אלא כל

אין הלכה באותו הווג. וא"ת אמאי לא קאמר הלכה כחננאל קמא
וי"ל דאי הוה אמר הלכה כחננאל קמא הוה משמע אכל דצריז
אף ממה שאמר מסיים בשל שבת והא לימא דהא ק"ל דהלכתא כרבי
דאמר חותם ברוך מקדש השבת ישראל והזמנים י:

מאי טעמא דמקני שביטה בשבתא

לא. וא"ת למה לי הא
טעמא האיצטא טעמא דהכנה דלאמרי'
כפ' בכל מערבין (עירובין דף נח: ושם)
מיו"ט לשבת מאי טעמא לא משום
הכנה וי"ל דאי לאו הוה טעמא
דמקני שביטה בשבתא משום טעמא
דקאמר משום הכנה לא אסרינן הוואיל
יש שם ספק דשמא חול הוא לגמרי
מכל מקום קשה דהתם צעירובין
למה לי טעמא דהכנה תיפוק ליה
משום דמקני שביטה בשבתא לא יש
לומר דהתם מיירי צעירובי חלרות
ולא שייך למקני שביטה ומכל מקום
קשה מההוא דגטין פרק הזורק דף
עו: גבי שכיז מרע דקאמר אידי
תויל ותמוד ותפחת והתם מיירי
בשבת דשרי לעשות קנין והכא אסר
למקני שביטה אפי' צו"ט וי"ל דשרכי
מרע שאני דהמירו עילו שלל דתערף
דעתו ומדע דיש חלוק בין שכיז
מרע לזאס אחר דהא המירו לו לגרש
בשבת ואין אנו מקדשין ואין מגרשין
ואע"ג דלא קאמר לקמן י אין מגרשין
מכל מקום למה יש לחלק בין קדושין
לגרשין ועוד דבמסופתא אמרינן
בדליא אין מקדשין ואין מגרשין ולי
נראה דהקאמר התם אי אמת מודה
משמע דלא פליג שום אדם עליה
והא פליג רבי עליה לעיל דאמר
מערבין עירובי חלרות לכך נראה
לפרש דטעמא דהכא יש לומר משום
הכנה וה"ק אסור למקני שביטה
בשבתא משום דהיינו הכנה ואין
מכניין מיום טוב בשבת וא"ת לרבי
יוחנן דאמר לעיל דף טז: נולדה בזה
מומרת בזה וקאמר טעמא דלעיל
משום דלית ליה הכנה וכי פליג רבי
יוחנן אכל הני תנאי ואמוראי דהכא י
יש לומר דהתם מיירי בהכנה שנעשה
בדים כגון עירובי תחומין ואפי' רבי
יוחנן מודה אכל מה שממיר ר' יוחנן
היינו גבי צי"ה דהוי הכנה צדי שמים
שנעשים מלאכה:

א' אמרת הוא נאסר וקמחו נאסר
צריך לאקנויי קמחו לאחריה
וא' אמרת אין קמחו נאסר אין צריך
לאקנויי קמחו. ותימה הוואיל וקמחו
נאסר מה מועיל הקנייה לאחריה מי
יכול לסקל האיסור שבו כדי שיאכל
הוא עצמו אחר (כך) שנאסר ויעוד
קשה כיון שהוא נאסר מאיזה טעם יא
מותר שאחריה אופין (לשבת) בשביל
וכי אחרים יכולים לעשות טמאין מה
שהוא עצמו אינו יכול לעשות בשביל
עצמו לכן נראה לי כג' ו דה"ג אי
אמרת הוא נאסר ואין קמחו נאסר
מני לאקנויי קמחו לאחריה ואז מועיל
הקניין ואי אמרת הוא נאסר וקמחו
נאסר לא מני לאקנויי קמחו לאחריה
דהא לא מועיל הקניין ובסמך גרס
ש"מ הוא נאסר ואין קמחו נאסר:

ובלכד

היינו קלקולא. אם היה מותר לערב אתמול והוא אסר: מסתיל
בשל שבת. ברכה אחת לשניהם ומתחיל להזכיר שבת תחילה ותמן
לנו את יום המנוחה הזה ואת יום חג פלוני הזה: ומסיים. הזכרה
בשל שבת מקדש השבת ומו לא: ואומר קדושם היום נאמלע. ותמן

לנו ה' אלהינו את יום המנוחה הזה
ואת יום חג פלוני הזה: פני סנא
קמיה דרבינא. דמילתיה דרבי
מקדש ישראל והשבת והזמנים: אטו
שבת ישראל מקדשי ליה. שקדמת
קדושת ישראל לשל שבת. בשלמה
ומניס צריך להקדים קדושת ישראל
לקדושתן שעל ידי קדושת ישראל
נתקדשו הם ואילו לא נתקדשו ישראל
לא היו קובעים חדשים וקוראין
ליום שבת צדיק דין: אלא שבת מקדשא
וקיימא. משעת ימי בראשית ואינה
תלויה בקביעות דראש חדש: מספלא
שבת. כשאר שבתות כי היכי דבחול
אין לו למועד ברכה קדושה בשלש
תפלות הללו אף בשבת אין צריך
לקבוע לו ברכה לבית שמאי ולא
לכלול לבית הלל: מעין המאורע.
ראש חדש או מועד: צעזורה.
כגון יעלה ויצא ברכות עבודה:
בבואה. כמו שאומר על הנסים
במנוחה ופורים: כל מקום שזוקק
לשבת. ואפי' ערבית ושחרית
ומנחה: אין סגלה בלחוד הווג גרסין.
אלא כחננאל קמא דאמר ערבית
שחרית ומנחה מתפלל שבת ואומר
מעין המאורע צעזורה. מיהו לאו
הלכתא כותמיה דהא דקאמר ובמסופין
מתחיל כו' אלא בזה הלכתא כרבי
דאמר אף חותם זה מקדש השבת
ישראל והזמנים או ראשי חדשים
בראש חדש: מיום טוב ונחיריו.
אם מוכר צו"ט ראשון וחלו שני
ימים טובים חמישי וערב שבת ומתנה
אם היום חול ומחר קדש עירובי עירוב
ואם חלוק איני צריך לערב לתשלין
ובתחומין יאמר אם היום י קדש אין
דצדי כלום ולמחר יאמר כמו כן בשל
תחומין ובאותה הפע עצמה דממה
נפסק הוי עירוב אכל בשל תשלין
אין צריך לשנות ולחזור את תנאו
למחר: דלמקני שביטה בשבתא.

לאו דוקא שבתא נקט אלא יו"ט קרי
בשבתא. לא המירו לו לקנות שביטה
ציוס טוב ואפי' מספק ואם המירו
בעירובי תשלין התם משום כבוד
שבת המירו: אין אופין. פת:
ממלאה אשה כו'. דכחך טרחא סגי
וכן בנחתום לגבי מלוי: אכל לאפות.
כל ככר וככר צריכה אפייה ורדיה
לעצמה: כומן שהפגור מלא. שמונריהם
קטנים היו ומדביקין פת דפגפות
ומתוך שהוא מלא מתמעט חללו ואין
מקום לחמימותו להתפשט והפת נאפת
יפה: הוא נאסר. לאפות: וקמחו
נאסר. שלא יהו אחרים אופין קמחו
צעזרו שלוש: לאקנויי קמחו. אם צריך
לתת בנחתום את קמחו שיהו אחרים
מומרים לאפות ולתת לו: בשלמה
לא גרס: ולא יעמין. כדך שמעמינן
בשביל שבת: עבר ואפה
מאי. מיהו שיאכל בשבת:

מקום שזוקק לשבת בין ערב בין שחרית בין מנחה, ואומר קדוש היום באמצע. אמר רב הונא אין הלכה כאותו הווג, והן רשב"א ור' ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה הללו. אמר רבא מניח אדם עירובי תחומין מיו"ט לחבירו ומתנה, וכ"ש עירובי תשלין. ומשמיה דרב אמר מניח עירובי תשלין מיו"ט לחבירו ומתנה, אבל עירובי תחומין לא, דלמקנא שביטה ברי"ה לא. והני מילי בשני ימים טובים של גלויות שהן ב' קדושות, שמתנה ואומר אם היום קדש ולמחר חול הוא אינו צריך לעירוב, ואם מחר הוא יו"ט היום עירובי, הנה אני מערב מעירי"ה ליו"ט. קיימא לן כרבא בהיראה. ת"ר אין אופין מיו"ט לשבת ק"ו מיו"ט לחול. באמת אמרו ממלאה אשה קדרה בשר אצ"פ שאינה צריכה אלא לחתיכה אחת. וכן נחתום מקמקומט מים אצ"פ שאצ"פ אלא לקותן אחד כו'. ר' שמעון בן אלעזר אומר אף ממלאה אשה תנור פת, מפני שהפת [נאפת] יפה בשעה שהתנור מלא. אמר רבא הלכתי כר' שמעון בן אלעזר, וקיייל מרבותינו ובלבד שלא יערים. איבעיא להו מי שלא הניח עירובי תשלין הוא נאסר וקמחו נאסר, ואין לו תקנה אלא כ' יקנה קמחו לאחריה, אלא הוא שנאסר א' [אף לא] לאן דכמה דלא מקני ליה, לא הוא אפי' ליה ולא אחריה אפי' ליה. ואי צריך לאקנויי קמחו לאחריה, אלא הוא שנאסר א' איבעיא להו זה שנאסר אם עבר ואפה מאי, כלומר קנינן ליה ומנעין ליה לאכול מה שנאפה, אי לא. תקנה אלא אם יקנה קמחו לאחריה וימסרנו להן, נעשה כשהלן ומותר להן לאפות ולהאכילו. איבעיא להו זה שנאסר אם עבר ואפה מאי, כלומר קנינן ליה ומנעין ליה לאכול מה שנאפה, אי לא.

א' [ומס' ברכות פ"ג, ג']
ב' [ברכות מט, א, ג] עירובין
ג' [ומס' ברכות פ"ג, ז']
ד' ע"ש שם שו"ת צברי"ה, וז'
ה' גבי יו"ט נקט איפכא יו"ט
שם לזהו בשבת משום
דכיו"ט מתפלל כסדר של
יו"ט אלא ר"ח מתפלל כסדר
של שבת. מהרש"א בשם
תוספות ישנים ט, [לעיל א,]
ו' [ומס' פ"ב, ו] ונ"י
תוספות פסחים מו. ד"ה עד
שואלם, ח' כפ"ל נוסף:
עריכה ט' כפ"ל נוסף:
משום קמ, י' ונ"י תוספות
מנחות לו: ד"ה וס"א, ידף
לו: ועי' תוספות שם ד"ה
והא מלוא, יז כ"ל הספריס,

הגהות הב"ח

א' [ש"י ד"ה מיום טוב
וכ' ובתומין יאמר אם
היום חול ומחר קדש
עירובי עירוב אם היום
קדש: ב' תוס' ד"ה מאי
טעמא וכ' תנאי ואמוראי
דהא דהתם יש לומר
דהתם והבא מיירי:

גליון הש"ס

גמ' רשב"א אומר
במלאה אשה תנור פת.
עין לקמן דף כז ע"ב
בשר"י ד"ה ממיין
קמחו: שם:

מוסף רש"י

מתחיל בשל שבת. ותמן
לנו את יום המנוח הזה,
ומסיים בשל שבת.
מקדש השבת ומו לא
עירובין י. ואומר
קדושת היום. של ראש
חדש שם שבת כגון את
יום המנוח הזה ואת יום
החג חול ומחר קדש עירובי עירוב
ואם חלוק איני צריך לערב לתשלין
ובתחומין יאמר אם היום י קדש אין
דצדי כלום ולמחר יאמר כמו כן בשל
תחומין ובאותה הפע עצמה דממה
נפסק הוי עירוב אכל בשל תשלין
אין צריך לשנות ולחזור את תנאו
למחר: דלמקני שביטה בשבתא.

מוסף תוספות

א. דהא אפילו ביצה
דכוחה שנולידה ביום טוב
ראשון מותרת בשבת
והכא נמי כיון דמתנה
ביום טוב ראשון לא
מחייב במכין מיום טוב,
לשבת.
ב. אדרבה הליל שיהא
קמחו כבעליו וכענין
שאמרו בעירובי תחומין
ל"א א' דהבחה והכלים
כרגלי הבעלים ואפילו
נתנן לאחר בשבת או
בי"ט. רשב"א. ג. דאי אין
קמחו נאסר דאין צריך
לאקנויי. ת"ר. ד. אמר כן
מה והעילו חכמים
בתקנתן כל [אדם לא]
יערב ויתן לאחרים שיעשו
לו. רשב"א. ה. [הא]
שלושה שם אדם כמותו.
ס. ו. והקנאה מיהא בעי
דבלאו הכי אי אפשר
משום שלוחו דאדם
כמותו. ר"ן.

א' אלא הוא שנאסר לא אפי' ליה אכל כל כמה דלא מקני כו"ו.